

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 4Tos/91/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6721010042
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Mikluš
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6721010042.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Mikluš a sudcov JUDr. Martina Ľuptáka, PhD. a JUDr. Ľubomíra Bušíka, PhD., v trestnej veci obvinených 1/ J. A., nar. XX.XX.XXXX a 2/ A. J., nar. XX.XX.XXXX pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovania s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zák., na neverejnom zasadnutí dňa 30. septembra 2021 o sťažnosti okresného prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 2T/12/2021 zo dňa 20. júla 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť okresného prokurátora vo Zvolene zamietá.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením sp. zn. 2T/12/2021 zo dňa 20. júla 2021 samosudca Okresného súdu Zvolen podľa § 241 ods. 1 písm. c/ Tr. por. s poukazom na § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zastavil trestné stíhanie proti obvineným 1/ a 2/ pre prečin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 171 ods. 2 Tr. zákona, ktorého sa mali dopustiť na tom skutkovom základe, že dňa 04.04.2019 v čase okolo 18.05 hod vo Zvolene, na ulici A. G., okres Y. na ceste boli ako vodič J. A. a spolujazdec A. J. osobného motorového vozidla X. J., C.: ZV XXX CC, zastavení hliadkou Pohotovostnej motorizovanej jednotky (ďalej PMJ) Krajského riaditeľstva PZ (ďalej KR PZ), Banská Bystrica, ktorá vykonávala hliadkovú službu v meste Zvolen, pričom pri zastavení uvedeného motorového vozidla a následnej kontrole osôb bolo zistené, že po tom ako si A. J. a J. A. po predchádzajúcej vzájomnej dohode spoločne zakúpili od im neznámej osoby dňa 04.04.2019 v čase okolo 17.15 hod. vo Zvolene na Bakovej jame rastliny rodu cannabis, tak vodič vozidla J. A., neoprávnene bez povolenia prechovával pri sebe v kovovej krabičke žltej farby materiál a to úlomky z rastlín rodu Cannabis (konopa), o hmotnosti 1,881 g, ktorý mal obsah psychoaktívnej látky tetrahydrokanabol (THC) 13,4 % hmotnostných, o množstve čistého THC 252 mg, čo zodpovedá najmenej 3 bežným jednotlivým dávkam, ktorá látka je uvedená v I. skupine psychotropných látok v zozname omamných a psychotropných látok uvedených v zákone č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch, pričom uvedená látka je spôsobilá po jej aplikovaní ovplyvniť psychiku užívateľa (konzumenta), ktorú látku dobrovoľne vydal poverenému príslušníkovi PZ podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku a spolujazdec vozidla A. J., neoprávnene bez povolenia prechovával pri sebe v plastovej krabičke čiernej farby materiál a to úlomky z rastlín rodu Cannabis (konopa), o hmotnosti 1,541 g, ktorý mal obsah psychoaktívnej látky tetrahydrokanabol (THC) 13,4 % hmotnostných, o množstve čistého THC 206 mg, čo zodpovedá najmenej 3 bežným jednotlivým dávkam, ktorá látka je uvedená v I. skupine psychotropných látok v zozname omamných a psychotropných látok uvedených v zákone č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch, pričom uvedená látka je spôsobilá po jej aplikovaní ovplyvniť psychiku užívateľa (konzumenta), ktorú látku dobrovoľne vydal poverenému príslušníkovi PZ podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku, teda A. J. a J. A. prechovávali spolu zabezpečené celkové množstvo 3,422 g rastlín rodu cannabis, ktoré množstvo zodpovedá najmenej 6 bežným jednotlivým dávkam, nakoľko skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci.

Proti tomuto uzneseniu podal okresný prokurátor v zákonnej lehote sťažnosť, v ktorej v podstate uviedol, že sa s napadnutým uznesením nestotožňuje. V prvom rade poukázal na skutočnosť, že všetky v napadnutom rozhodnutí označené rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré sa okresný súd odvoláva, riešili inú situáciu než tú, ktorá nastala v žalovanom prípade. Odcitoval vybrané časti z rozsudkov Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Tdo 47/2010 z 16.12.2020, sp. zn. 5To 21/2010 z 16.12.2020, pričom ďalej poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Toš 7/2008 a sp. zn. 1Tdo 13/2011. Prokurátor dôvodil, že vo všetkých vyššie spomenutých rozhodnutiach sa teda jednalo o situáciu, kedy policajná hliadka bez konkrétneho podozrenia zo spáchania trestného činu alebo priestupku (ale ani z dôvodu pátrania po osobách, zbraniach, strelive, omamných a psychotropných látkach, jedoch a veciach pochádzajúcich z trestnej činnosti) náhodne zastavila motorové vozidlo a po predložení potrebných dokladov posádkou vozidla, hliadka PZ vykonala v rozpore so zákonom posádke vozidla bezpečnostnú prehliadku ako aj prehliadku vozidla. Prokurátor akcentoval, že v žalovanej trestnej veci bola skutková situácia diametrálne odlišná. Policajná hliadka vykonala úvodný (prvý) služobný zákrok pre podozrenie zo spáchania priestupku, kedy obaja členovia hliadky potvrdili, že vozidlo zastavili pre neistú jazdu vodiča (vozidlo spomaľovalo, zrýchľovalo, nejazdilo pri pravom okraji vozovky). Následne, po identifikácii vodiča a po vykonaní negatívnej dychovej skúšky, pre pretrvávajúce podozrenie, potvrdzované aj správaním osôb (javili známky požitia omamných alebo psychotropných látok), že vodič vozidla je pod vplyvom iných látok než alkoholu, ktoré by mohli mať vplyv na vedenie vozidla, pokračovali v služobnom zákroku a zisťovali ovplyvnenie vodiča omamnými a psychotropnými látkami. Možné ovplyvnenie najskôr zisťovali dopytom u vodiča, ktorý ho potvrdil a neskôr aj vykonaním toxikologického vyšetrenia v NsP Zvolen, ktoré u vodiča potvrdilo ovplyvnenie THC. Je úplne logický a prirodzený postup hliadky, ktorá najprv zisťuje ovplyvnenie alkoholom vykonaním dychovej skúšky, následne dopytom možné ovplyvnenie inou látkou a po verbálnom potvrdení užitia inej látky sa automaticky pýta aj na možný výskyt tejto látky v zastavenom motorovom vozidle či u osôb, voči ktorým vykonáva služobný zákrok. Po potvrdení možného výskytu látky u osôb, v súlade s príslušnosťou jednotlivých policajtov pre trestné konanie, hliadka kontaktuje príslušný orgán činný v trestnom konaní v požiadavku na zaistenie látky a sama vykonáva ďalší zákrok, na ktorý je príslušná (toxikologické vyšetrenie vodiča).

Ďalej prokurátor dôvodil, že zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu nevyplýva, že by policajti vykonávajúci kontrolu vodiča motorového vozidla, ktorého jazda vykazuje znaky ovplyvnenia, nemohol ústnym dopytom zisťovať, či je pod vplyvom alkoholu alebo inej látky, ktorá by mohla vplyv na jeho schopnosť viesť vozidlo. Práve naopak, pri alkohole je povinnosť policajta zisťovať pred vykonaním dychovej skúšky zistiť, či v čase kratšom ako 15 minút nepožil alkohol, pretože výsledky dychovej skúšky do 15 min po požití alkoholu sú skreslené.

V rozpore so skutočnosťou je tvrdenie súdu na str. 8 napadnutého uznesenia, že po zistení totožnosti obvinených boli príslušníci PZ oprávnení pokračovať v služobnom zákroku len za existencie ďalších zákonných podmienok, t.j. dôvodnosti podozrenia z páchania trestnej, či priestupkovej činnosti. Presne také podozrenie mali príslušníci hliadky od počiatku vykonávania služobného zákroku.

Prokurátor ďalej dôvodil, že po zákonom postupe hliadky PMJ KR PZ Banská Bystrica nasledoval rovnako zákonný postup povereného príslušníka OO PZ Zvolen, ktorý zákonným spôsobom, vrátane zákonného poučenia o práve neprispievať k vlastnému obviňovaniu, zaistil látky, neskôr identifikované ako omamné a psychotropné látky, u oboch obvinených. Podstatné je, že tieto látky boli zaistené povereným príslušníkom, teda orgánom činným v trestnom konaní a nie „neprocesným“ policajtom. Poverený príslušník pred vydaním veci osoby náležite poučil. Na zákonnosti vydania nemení nič ani predchádzajúca odpoveď osôb na otázku príslušníka PMJ KR PZ Banská Bystrica, ktorou vyslovili ochotu vydať látky, pretože sa jednalo len o zbežné opýtanie sa. Poverený príslušník na základe súhlasu s vydaním látok, vysloveného neprocesnému policajtovi, nespojil žiadny trestnoprávne relevantný následok a osoby znovu poučil podľa zákona a až na základe súhlasu vysloveného po náležitom poučení pristúpil k fyzickému vydaniu a prevzatíu vecí. K reálnemu a dobrovoľnému vydaniu veci podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku došlo až na základe výzvy povereného príslušníka PZ vo vzťahu k oboj osobám. Úkon hliadky PMJ nie je úkonom fyzického vydania veci a prevzatia veci v zmysle Trestného poriadku, z ktorého dôvodu ani nemali dôvod vykonať poučenie dotknutých osôb, nakoľko akékoľvek iné procesné úkony realizoval poverený príslušník PZ. Dopyt k dobrovoľnému vydaniu veci bez ďalšieho vykonania úkonu môže mať informačný a zisťovací charakter v súvislosti s vykonávaným procesným úkonom. Celý procesný úkon vydania veci realizoval poverený príslušník PZ na základe podanej informácie zo strany

hliadky PMJ. Samotný dopyt hliadky PMJ na dobrovoľné vydanie veci, bez samotného aktu vydania a prevzatia veci nemožno považovať za úkon v zmysle § 89 Trestného poriadku. Prokurátor akcentoval, že je len logické, že pokiaľ policajti mal podozrenie na ovplyvnenie osôb látkami a tieto mu potvrdili ich užitie, tak sa opýtal aj na ich držbu. Oprávnenie policajta požadovať vysvetlenie či informácie (§ 17, resp. § 17a zákona o PZ) môže mať aj takýto neformálny charakter. Súhrnne potom nemožno hovoriť o nezákonnom postupe polície a o nezákonnosti vykonaných úkonov, vrátane nezákonnosti produkovaných dôkazov. Dôkazné prostriedky boli vykonané v súlade so zákonom a vyplynuli z nich zákonné dôkazy, ktoré viedli v trestnému stíhaniu obvinených a k ich postaveniu pred súd. Preto nie je namieste rozhodnúť o zastavení trestného stíhania tak, ako to vykonal okresný súd v napadnutom uznesení. V závere prokurátor uviedol, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu je nezákonné a ako také ho navrhol zrušiť a postupom podľa § 194 ods. 1 písm. b/ Tr. por. uložiť okresnému súdu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Podľa § 192 ods. 1/ Tr. por. pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia. Po postupe v zmysle tohto ustanovenia krajský súd dospel k záveru, že sťažnosť okresného prokurátora nebola dôvodne podaná.

Po splnení prieskumnej povinnosti krajský súd zistil, že okresný súd dôkaznú situáciu správne vyhodnotil tak, ako mu ukladajú ustanovenia § 2 ods. 10 a 12 Tr. por. a dospel ku správny právny záverom. Tieto v súlade s ustanovením § 176 Tr. por. v napadnutom uznesení podrobne a vecne správne odôvodnil, dokonca až nad rámec potrebného. Jeho rozhodnutie je založené na starostlivom vyhodnotení celej dôkaznej situácie vyplývajúcej zo spisového materiálu a to spôsobom ako prikazuje ustanovenie § 2 ods. 12 Tr. por. Úvahy a závery okresného súdu založené na zásadách logického konania a uvažovania sú vecne správne a krajský súd sa s nimi v plnom rozsahu stotožňuje.

Samosudca súdu prvého stupňa správne procesne postupoval, keď rozhodnutie o zastavení trestného stíhania z dôvodu podľa § 215 ods. 1 písm. b/ Tr. por. urobil v rámci preskúmania obžaloby podľa § 241 ods. 1 písm. c/ Tr. por. bez toho, aby vo veci nariadil verejné zasadnutie alebo hlavné pojednávanie (samosudca neverejné zasadnutie nekoná). Následne prvostupňový súd, v súlade s ustanovením § 241 ods. 1 Tr. por., preskúmal, na podklade predloženého spisu, podanú obžalobu a správne zistil, že je založená na dôkazoch, ktoré boli získané nezákonným spôsobom, pričom ide o nezákonnosť absolútnu, t.j. neodstrániteľnú, ktorú nie je možné napraviť ani v konaní pred súdom na hlavnom pojednávaní a ani v prípravnom konaní, ak by bola obžaloba súdom odmietnutá.

Prvostupňový súd, na základe predloženého vyšetrovacieho spisu, správne posúdil ne/zákonnosť postupu príslušníkov PZ (PMJ hliadky) výsledkom ktorého bolo zaistenie omamných látok špecifikovaných v skutkovej vete obžaloby a zistil, že príslušníci PZ (PMJ hliadky) postupovali pri získavaní dôkazov v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku, ako aj v rozpore s ustanoveniami zákona č. 171/1993 Z.z. o policajnom zbore (ďalej len zákon o policajnom zbore). Krajský súd v zhode s úsudkom prvostupňového súdu dospel k právnomu záveru, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že zákonné poučenia obvinených pred vydaním vecí absentovalo. Obv. A. J. a J. A. boli zákonne poučení o možnosti vydania vecí pochádzajúcich z trestnej činnosti, o následkoch ich dobrovoľného vydania a o tom, že nemusia voči sebe predkladať dôkazy až povereným príslušníkom PZ, ktorý vykonával zaisťovací úkon podľa § 89 ods. 1 Tr. por. a nie príslušníkmi PMJ hliadky.

K uvedenému je potrebné dodať, že ak sa osoba zdala policajtom podozrivá (napríklad pre spáchanie nejakého priestupku), mali povinnosť najskôr takúto osobu poučiť o jeho právach (§ 8 ods. 2 zákona o policajnom zbore) a to najmä o práve, že k priznaniu sa zo spáchania priestupku, či trestného činu ho nemožno nútiť. Uvedené je podstatné aj preto, že zákaz donútenia k priznaniu zahŕňa nielen právo nevypovedať (právo mlčať), ale aj právo neprispieť žiadnym aktívnym spôsobom, či už priamo alebo nepriamo, k svojmu obvineniu.

Zákaz nútiť osobu, aby prispela k svojmu obvineniu, či usvedčeniu teda znamená nielen zákaz nútiť podozrivú, či obvinenú osobu k výpovedi, ale aj zákaz nútiť takúto osobu k súčinnosti alebo k aktívnemu konaniu, ktoré je potrebné na usvedčenie takejto osoby, teda napríklad ide aj o zákaz nútiť podozrivú osobu, aby vydala a to aj veci, ktoré ju môžu "spojiť" s trestnou činnosťou. V tejto súvislosti možno poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý judikoval, že ani verejný záujem na odhaľovaní, stíhaní trestného činu a potrestaní páchatel'a nemôže ospravedlniť taký postup, ktorý

zasahuje do samotnej podstaty práva obvineného na obhajobu, vrátane práva nebyť nutený obviňiť sám seba (rozsudok vo veci Heaney a McGuinness v. Írsko z roku 2000). K tomu Európsky súd pre ľudské práva pripomína, že právo neprispieť k obvineniu vlastnej osoby predovšetkým vopred predpokladá, že obžaloba v trestnej veci sa snaží preukázať dôkazy proti obvinenému bez použitia dôkazov získaných metódami donútenia, či nátlaku na obvineného (rozsudok vo veci Saunders v. Spojené kráľovstvo z roku 1996).

Pokiaľ ide o posudzovanie neúčinnosti získaného dôkazu, tak dôkaz získaný nezákonným spôsobom je podľa povahy a závažnosti porušenia zákona buď absolútne neúčinný (t.j. nemožno k takémuto dôkazu vôbec prihliadnuť a musí byť vylúčený z hodnotenia pri zisťovaní skutkového stavu veci) alebo relatívne neúčinný (t.j. nemožno k nemu prihliadať, avšak len dovtedy, kým sa vada, ku ktorej došlo neodstráni). Pri absolútnej neúčinnosti dôkazu, nie je možné spôsobenú nezákonnosť odstrániť (napraviť).

V posudzovanej trestnej veci ide o absolútnu neúčinnosť získaného dôkazu (zaistených omamných látok), nakoľko tento dôkaz bol získaný nezákonným postupom polície (PMJ hliadky, keďže z obsahu predloženého spisu, resp. z úradného záznamu hliadky zo dňa 04.04.2019, ako aj s poukazom na výpovede obvinených nevyplýva, že došlo k správne a zákonne poučeniu obvinených hliadkou PMJ pred vydaním vecí pochádzajúcich z trestnej činnosti), pričom túto nezákonnosť nie je možné odstrániť v ďalšom priebehu konania (išlo o neopakovateľný úkon zo strany polície).

Nad rámec uvedeného krajský súd zdôrazňuje, že za dôkaz, ktorý bol získaný nezákonným spôsobom, sa považuje nielen dôkaz, pri ktorom bola nezákonnosť spôsobená, ale aj každý dôkaz získaný na základe takéhoto dôkazu. Nezákonnosťou sú teda postihnuté aj všetky ďalšie dôkazy, ktoré boli získané na základe nezákonného postupu (ide o tzv. teóriu plodov z otráveného stromu, ktorá vychádza z toho, že všetky dôkazy, ktoré boli získané nezákonne, musia byť vylúčené. Taktiež nemožno použiť ani ďalšie dôkazy, ktoré boli získané priamo alebo nepriamo, ako výsledok nezákonného postupu. Napríklad ak bola nezákonne získaná vec, ktorá je preto postihnutá absolútnou neúčinnosťou, je touto absolútnou neúčinnosťou postihnutá aj napríklad následná výpoveď osoby, ktorá sa v nej prizná, že takúto vec mala pri sebe).

Keďže okresný súd napadnuté uznesenie podrobne odôvodnil a krajský súd sa s dôvodmi uvedenými v napadnutom uznesení v plnom rozsahu stotožnil, na odôvodnenie napadnutého uznesenia v podrobnostiach poukazuje, keďže opakovať správne a podrobné dôvody zákonného rozhodnutia by bolo nadbytočné. V širších súvislostiach krajský súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok vo veci Helle v. Fínsko z 19.12.1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59-60). Predpokladom tohto postupu je splnenie podmienky založenej na zistení, že samotné rozhodnutie podriadeného súdu možno pokladať za dostatočne odôvodnené (Boldea v. Romania, rozsudok z 15.2.2017 k sťažnosti č. 19997/02, § 33; Hirvisaari v. Finland, rozsudok z 27.9.2001 k sťažnosti č. 49684/99, § 31, § 33).

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti preto krajský súd rozhodol tak, že sťažnosť okresného prokurátora podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 Tr. por. v spojení s § 180 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.